

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Ζ'.
ΑΡΙΘΜ. 10 (154).

Συνδρομή άρχομένη από 1. Απριλίου έκάστου έτους έτησία μόν
φρ. χρ. 25 έξάμηνος δέ φρ. χρ. 12 1/2.

ΕΤΟΣ Ζ'.
τῇ 15/27. Αύγούστου 1891.

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο Ε'.

ΒΑΡΥ πένθος καλύπτει την ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς τὸν Πλάστην, καταβληθεὶς ὑπὸ τῶν μόχθων τοῦ μεγάλου καὶ δυσχεροῦς ἀξιώματος, τοῦ ὑψίστου τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

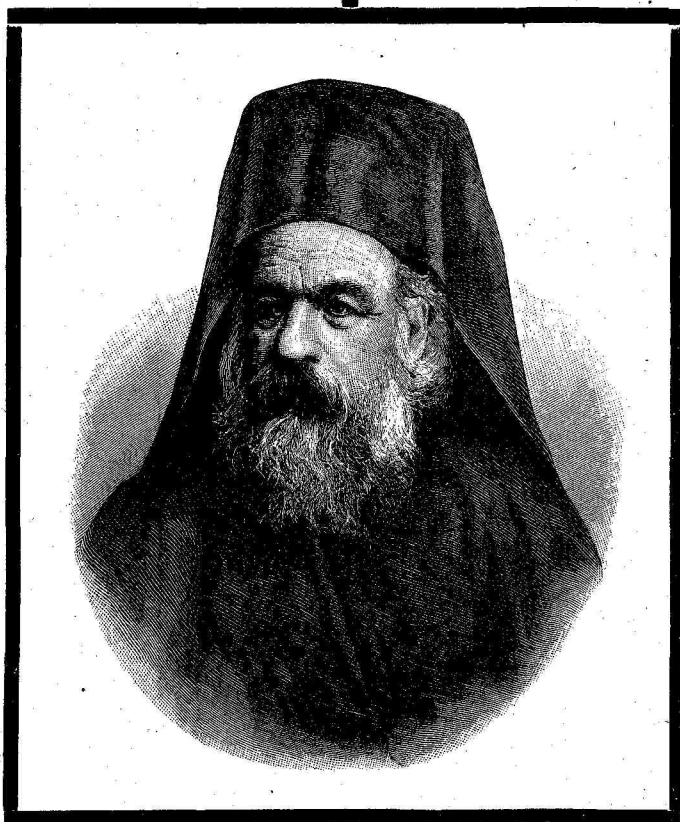
Κατὰ τὰ ὑπερεβδομήκοντα ἔτη τοῦ βίου του καὶ τὰ πεντήκοντα περίπου τῆς ιερωσύνης του, τὰ τριάκοντα τρία ἰδίως ἔτη καὶ ἃ διεχειρίσθη τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν κυριαρχίαν, ὃ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων ἀποθανὼν Διονύσιος ὁ Ε'. ἔδρασε καὶ ἐπέδρασεν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς πνευματικῆς καὶ διοικητικῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας τόσον ἐνεργῶς, ὥστε ἡ μνήμη του δὲν κινδυνεύει νὰ συνεκλίπη μετὰ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ θὰ παραμείνῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους.

Τὰ κατὰ τὸν βίον τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς ἀφηγήθημεν ἐν τοῖς κυκλῶ. ΤΟΜΟΣ Ζ'.

ρίοις ἄλλοτε ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει αὐτοῦ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἄρδριοις.*). Διὰ τοῦτο δὲν σκοποῦμεν ἐνταῦθα νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὰς λεπτομερεῖας τοῦ χρόνου καὶ τοῦ

τόπου τῆς γεννήσεως καὶ τῆς βαθμιαίας ἱεραρχικῆς αὐτοῦ προαγωγῆς. Προτιμότερον φρονοῦμεν νὰ διατυπώσωμεν διὰ βραχέων τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶνε δυνατόν ἐκ τῶν βιογραφικῶν στοιχείων, ἅτινα ἔχομεν ὑπ' ὄψει.

Ἐν πρώτοις βλέπομεν ὅτι τὸν βίον τοῦ Διονυσίου ἀπὸ τῆς ἡβης μέχρι τοῦ πολιοῦ γῆρατος διelaύνει ἀδρεπλήβολός τις δραστηριότης, ἀκοίμητος τάσις πρὸς ἐνέργειαν, ἥτις μόλις τοῦ πρώτου σκοποῦ ἐπιτευχθέντος, ᾗδει αὐτὸν προσωτέρω, σείει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἕτερον, ὑψηλότερον ἰδεῶδες, καὶ ἥτις μετέβαλε τὸν διδάσκαλον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς διάκονον, καὶ ἀνύψωσε τοῦτον βαθμὴδὸν εἰς Ἀρ-

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο Ε'.

*) Ἴδε τεύχος τῆς Κλειῶς τῆς 15/27 Μαρτίου 1887.

χιδιάκονον, εἰς Μέγαν πρωτοσύγγελον, εἰς Μητροπολίτην, εἰς Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην!

Χαρακτηριστικωτάτη ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ συντηρητικότητα τῶν φρονημάτων του, ἣν ἐπέδειξεν ἐν καιροῖς χαλεπωτάτοις, τὸ νομοταγὲς τῆς πολιτείας του ὅπερ ἐφρόνει ὡς τὸ μόνον μέσον λυσιτελοῦς καὶ σκοπίμου ἐξυπηρετήσεως τῶν συμφερόντων τοῦ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ ὀρθόδοξου πληρώματος. Ἡ τοιαύτη βαθέως ἐρριζωμένη πεποίθησις του ἦτο γνωστὴ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, καὶ τούτου ἕνεκα ἐπὶ μακρὸν ὑπῆρξε *persona grata* παρ' αὐτῇ. Ὅτι ἡ τοιαύτη ὁράσις ἦτο περισκεμμένον ἀποτέλεσμα νηφαλιότητος καὶ συνέσεως καὶ οὐχὶ στερώσεως τοῦ αἰσθήματος πρὸς τὰ ἱερὰ δικαιώματα τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας καταδεικνύει πρὸ πάντων ἡ θαυμασία αὐτοῦ πολιτεία ἐν Ἀδριανουπόλει τῷ 1879.

Ὁ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ ζῆλος εἶχεν ἐξερεθίσῃ τοὺς Βουλγάρους· ὁχλος ἀφηνιάσας ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους εἰσώρμησεν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, ἐπέτεδῃ κατὰ τοῦ Ἑλλήνος ἱεράρχου, ἐκάκωσεν αὐτὸν δεινῶς καὶ ἔσυρεν αἰμόφυρτον εἰς τὰς ὁδοὺς. Βεβαίως θὰ ἔπιπτε τότε ὁ Διονύσιος μάρτυς τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἀφοσιώσεώς του, ἂν μὴ Ῥώσος στρατηγὸς ξιφουλκήσας ἔτρεπεν εἰς φυγὴν τὸν ἄνανδρον καὶ ἐλεεινὸν συρφετόν.

Τὸ γεγονός τοῦτο εἶχε περιβάλῃ Διονύσιον τὸν Ε'. εἰς τὰ ὅματα παντὸς ὀρθοδόξου Ἑλλήνος μὲ τὴν αἰγλήν ἀρχαίου ὁμολογητοῦ, ἔκτοτε δὲ πολλοὶ ἀπέβλεπον πρὸς αὐτὸν ὡς ἓνα τῶν ὀλιγίστων οἵτινες πρὸς τῇ διοικητικῇ ἐμπειρίᾳ καὶ τῇ συνέσει εἶχον καὶ τὸ σθένος τῆς ψυχῆς ν' ἀντιμετωπίσωσι τοὺς κινδύνους, ὑφ' ὧν

ἕνεκα τῶν ῥαδιουργιῶν καὶ τῶν σχισματικῶν περικυκλοῦται ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἡ ἐλπίς αὕτη ἐδικαιώθη πληρέστατα κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς Πατριαρχείας αὐτοῦ. Διὰ τῆς συνετῆς καὶ νομοταγοῦς ἀλλὰ καὶ σθεναρᾶς πολιτείας του κατάρθωσε ἔνθεν μὲν νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα ἡ γαλήνη, ἐτέρωθεν δὲ ἐπέσπασε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Γένους διὰ τὴν χαλυβδίνην εὐστάθειαν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ ἀπαραγράπτων προνομίων τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Διονύσιος Ε'. ἐπατριάρχευσεν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη καὶ ὀκτὼ μῆνας φανείς ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας, οἷος ἦτο καὶ ὡς μητροπολίτης, αὐστηρὸς τηρητῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ ζηλωτῆς τῆς πάλαι ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας.

Ὁ ἀείμνηστος πρωθιεράρχης ἦτο ἀπλοῦκος τὸ ἦθος, ἀπέριττος τὴν ἐνδυμασίαν, λιτότατος τὸν βίον καὶ εὐπροσῆγορος τοὺς τρόπους. Οὐχὶ σπανίως οἱ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐβλεπον τὸν ἀπλοῦκόν γεροντα, τὸν περιβεβλημένον τὸ ὑπατον τῆς ὀρθοδοξίας ἀξίωμα, νὰ διέρχεται μόνος, ἄνευ ἀκολουθίου, τὴν γέφυραν τοῦ Γαλατᾶ, στηριζόμενος εἰς τὴν πατερίτσαν του, καὶ χωρὶς ἐπανωκαλύμμαυχον, ὡς ἀπλούστατος ἱερεὺς, νὰ διευδύνηται περὶ πρὸς τὸ Φανάριον. Ἦτο γνησιώτατος ἀντιπρόσωπος τῶν ἱεραρχῶν τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, λείψανον τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου γεροντισμοῦ, ὅστις ἂν καὶ εἶχε τὰ τρωτά του μέρη, ὑπῆρξεν ἀκράδαντον ἔρεισμα τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ σειρὰν αἰώνων σκοτεινῶν καὶ χαλεπῶν.

A. K.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

(Συνέχεια.)

Εἰς τινας, ἐν ὑπνώσει διατελοῦντας, εἶπα τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ μου. Ὅτε ἀφύπνισθησαν, ἠρώτησα αὐτοὺς πῶς ὀνομάζεται ὁ υἱὸς μου, ἀλλὰ δὲν εἰζευρον οὔτε κἂν ὅτι ἔχω υἱόν. Μόλις ὅμως ἐνέπιπτον πάλιν εἰς ὑπνωσιν, μοι ἔλεγον ἀμέσως τὸ ὄνομά του. Ἡ γνώσις λοιπὸν αὕτη ἐν ἐγρηγόρσει μὲν ὑπῆρχεν ἄνευ συνειδήσεως, ἐν ὑπνώσει δὲ ἐπανήρχετο εἰς τὴν συνειδήσιν. Ὁ μὴ συνειδῶς ἄνθρωπος γινώσκει πράγματι πλεονα ἢ ὁ συνειδῶς.

Ἐν τούτοις, ἂν θέλωμεν, δυνάμεθα τὴν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ λανθάνουσαν, ἀσυνειδήτως ὑπάρχουσαν γνώσιν ἢ ἰδέαν νὰ προκαλέσωμεν εἰς τὴν μετὰ συνειδήσεως ζῶην, καὶ δι' ἀπλῆς διαταγῆς. Τὸ ἀσυνειδήτως ὑπάρχον εἶνε εὐπειθὴς ὑπηρετῆς, ὅστις οὐδέποτε ἀντιλέγει ἀλλὰ σπεύδει προθύμως νὰ ἐπιτελέσῃ τὰς ἡμετέρας διαταγὰς. Εἰμπορῶ λόγου χάριν νὰ εἶπω εἰς τὸν ἐν ὑπνώσει διατελοῦντα: «Εἰς ὀρισμένον τινὰ χρόνον μετὰ τὴν ἀφύπνισίν σου θέλω νὰ αἰσθανθῇς τὴν ἐπιθυμίαν νὰ πράξῃς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Θέλω νὰ μὴ ἐνθυμηθῇς ὅτι ἐγὼ σοῦ τὸ εἶπα, ἀλλὰ νὰ αἰσθανθῇς τὴν ἐπιθυμίαν καὶ νὰ τὴν ἐκπληρώσῃς.» Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅταν ἀφύπνισθῇ, δὲν θὰ ἐνθυμῆται πλέον τίποτε ἐξ ὧν τῷ εἶπα. Ἀλλὰ, μόλις συμπληρωθῇ ὁ ὑπ' ἐμοῦ προδιορισθεὶς χρόνος μετὰ τὴν ἀφύπνισίν του, θὰ αἰσθανθῇ ἀμέσως

τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ πράξῃ τὴν ὑπ' ἐμοῦ ὀρισθεῖσαν πρᾶξιν, καὶ χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ πῶς καὶ διατί, θὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκείνην, ἂν δὲν εὕρῃ σπουδαῖον ἐμπόδιον. Τὸ ἀσυνειδήτον λοιπὸν ἐξετέλεσε τὸ καθήκον του, ἔμεινε λανθάνον μέχρι τοῦ ὀρισθέντος χρονικοῦ σημείου, καὶ εἶτα παρουσιάσθη ὡς αἰφνίδιος ἰδέα ἐν τῇ ἐγρηγορίᾳ, τῇ μετὰ συνειδήσεως ζωῇ.

Κατὰ τοιοῦτον τρόπον κατάρθωσα ἡμέραν τινὰ νὰ προσκληθῶ εἰς γεῦμα ὑπὸ τινος γνωστοῦ μου. Φαντάζεσθε ποία ἦτο ἡ ἐκπληξίς του, ὅτε τῷ ἀνεκοίνωσα, ὅτι ἡ εὐγενὴς πρόσκλησίς του, οὐδὲν ἄλλο ἦτο εἰρὴ ἢ πίστις καὶ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τῆς διαταγῆς μου.

Τὰ παράδοξα καὶ σπουδαιότατα ταῦτα φαινόμενα, ἅτινα καλοῦνται μεθυπνωτικαὶ ὑποβολαί, δὲν δύναμαι ἐνταῦθα νὰ περιγράψω ἀκριβέστερον, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν εἶνε ἡ σπουδαιότης αὐτῶν καὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων, ἅτινα διδάσκει ἡ σπουδὴ τοῦ ἀσυνειδήτου.

Διὰ τὸν ἱατρὸν αἱ μεθυπνωτικαὶ αὗται ὑποβολαὶ δὲν ἔχουσι τὴν πλείστην σπουδαιότητα. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ ψυχιατρικὴ μέθοδος στηρίζεται κυρίως ἐπὶ δύο ἰδιοτήτων τοῦ ἀσυνειδήτου: 1) τῆς ἐκτάκτως μεγάλης δεκτικότητος καὶ εὐαισθησίας πρὸς τὰς ἐντύψεις, δι' ἧς τὸ ἀσυνειδήτον καθίσταται οὕτως εἰπεῖν πρόθυμος καὶ εὐπειθὴς ὑπηρετῆς, ἐπιτελῶν ἄνευ σκέψεως καὶ ἄνευ